

سردال

س

د

ل

س

ر

د

ر

س

ر

سرول

سرول

نجم حسين سيد

سچیت

سختے حق لکھیار دے را کھویں

پوہر پہلا: اپریل 2016

ISBN: 978 - 969 - 577 - 086 - 3

سچیت کتاب گھر

11- شرف مینشن، 16- کونینز روڈ، چوک گنگارام، لہور

SUCHET KITAB GHAR

11-Sharaf Mansion, 16-Queens Road, Chauk Ganga Ram, Lahore. PAK

Ph: 92 42 36308265 E-mail: suchet2001@yahoo.com

www.puncham.com

شیرکت پریس لہور Shirkat Press, Lahore

سرناولی

- 9 1 بھگت ونڈ وستر ہے
- 10 2 اساں نک کنیاں
- 12 3 مکی کیر گئے کوئی سنگی دلی ہوئی
- 13 4 چڑھدی بوڑھی نال اچیتی جنگل
- 15 5 بکواس اے ساری
- 17 6 آ زلیاں اساں چپ دھمال درختاں دی
- 18 7 ایہہ بس تے جیویں چڑھیا تیویں لتھا
- 19 8 اساں کنیاں
- 20 9 کانیاں
- 22 10 نانا مینڈا گھل من بھینڈ دی اٹھ دی
- 23 11 برنیاں نا گاؤن
- 24 12 مذہبی سکھ ہا دادا میرا
- 28 13 جکو تک جھورے ماچھی دی

- 29 14 سگھو ملنگنی دیاں
- 30 15 ناہیں دیر سویر اُتھل گوں
- 31 16 کھیال
- 32 17 جد چڑھے اُتھل سمندر
- 33 18 لارنس باغ وچ نانگن پھیرا
- 36 19 بھاسنیہا
- 37 20 اتو چڑھیائے
- 39 21 ایکشن اُمیدواراں دی گل
- 41 22 چوی کبوتری
- 43 23 کرنی
- 44 24 نالو نال توں قدم رلیندا آونائیں
- 46 25 گھر گھر لنگھدی دوجے چوتھے
- 47 26 رت آوے
- 48 27 سُنیاے آہنائیں خلقت جوگا لکھناں
- 49 28 آو ویرٹھا کھدیڑو اپنا
- 50 29 آسرجن لالو لال شام دے بوہے
- 51 30 نسل اصیلاں دی
- 52 31 اپنے سہن سوال اسانوں
- 53 32 نہ پڑھ پختے نہ لکھ لوڑھے

54	33	وگھو وگھ ویترا اساں پتراں دی
55	34	مینارِ فجر دی وار
61	35	ہر جی دوالے اُسری دینہہ دوال
63	36	مینڈے اندریل کریں
64	37	نویں سنی جے مُڑ مُڑ ہوندی؟
66	38	رنگ
67	39	آ کھن عشق جو جگ پرتاونا
68	40	تجن اک گھر رہیے
69	41	جیہڑی جھاگ جھاگی ایہناں کر پیراں
70	42	چھلی تاکیوں تکو
72	43	جوگن پھیرا
73	44	کون گھڑی
75	45	سانوں رنگ سمندر کر گئی
76	46	جاندے نیلے ہرے
77	47	ہو خالی وس رجیاں
78	48	جاویں
79	49	تینڈے جیہی ہور ہے کوئی
80	50	پڑوہ کجدا ہے
81	51	دو اکی راہ نیں

83	آتن جوگنیاں دا گاؤن	52
84	بریخت دی نظم تے دیسی پوچا	53
86	ہاں مٹی لونی نہ مٹھی	54
87	لئو ہور سُنو بھائی بریخت دی	55
88	آؤ گنیئے ملن دیہاڑے	56
90	بجھو کیہ اے اتھل نشانی	57
91	انھی میں سجاکھا توں	58
92	اک غدری دی ہڈورتی	59
95	دو بھگت پوڑیاں	60

○

بھگت ونڈ وستر ہے
جو لہے سو پائے
بھگت سکھ منتر ہے
بھکھ دکھ سہج سمائے
بھگت بیسنتر ہے
ٹھوٹھا دیگ چڑھائے

●

اساں نک کنیاں
ویکھو سرک اُتے سگم سکت ساری
ساڈی دگھ کوئی نہیں ساڈی واج کوئی نہیں
پیٹھاں تخت کوئی نہیں
اُتے تاج کوئی نہیں
ورل تار ساڈی سبج سار ساڈی
اک مُرد ویکھے دوجی آکھدی جُل میں آونی ہاں
کن لاسنو
بھونیں دسدی اے
آپو وچ کیه جوڑ اساڈڑا ہے
جو بول سو چال
جو چال سو ڈھال
نت خیال میل

نت میل کھیال
سہناں وچ اکو اکو وچ سہے
کیہ پاوس اوہ
اندر اتری نوں جیہڑا باہر لبھے

مکی کیر گئے کوئی سکی دلی ہوئی

میں لنگھدا کھلوتاں

لالیاں اڈ گئیاں میں چھڈ کے چوگا

گالھڑ رہ گئے

پل پل تھہر کدائے:

”آہو بھاجی ڈرنے آں من جاؤ لنگھو اگانہہ“

دھر دھر مونہہ بھوئیں سُر کی آوندائے پیٹھی رگڑی

نالو نال ہتھاں نال چاندائے بھورا موٹا

جھٹ چٹ چاندائے

میرے ولوں اکھ نہیں ہٹاندا

”بھاجی ڈرنے آں آہو

جو وی او بندہ جُون جو ہوئے

کیہ اتبارائے“

چڑھدی بوڑھی نال اچیتی جُگل

”دکملی تے نہیں توں

ایہہ کھمبا بجلی دا

پکی سڑک تے لگا

توں ایہدے وچوں اُگ آئی ایں

کہ ایہہ گملا اے اندروں تیرا

مُودھا ہو یا؟

پتہ نہیں بجلی والیاں نوں قد پئی کڈھنی ایں؟

میرے نالوں ہیں اُچی ہُنے ای

جد ودھیوں تھیا گملا سدھا

تاں تیرا کیہ بنسی؟“

”وے اڑیا

ایہناں سوچاں وچ پیئے

تاں اُگیئے ای نہ،

رات ساری جو بجلی بند اے
اساں نیامت جاتی
جو کم اے اساں تے اوہ کرنا نہیں
پٹ دین ایٹھوں، ہور جہان ہتھیرائے“

”بکواس اے ساری“

”راس کر دیو“

”ویہل نہیں سانوں“

”پڑھدے کیوں پیئے او“

”کیہ کریئے“

”ٹوڑے دان نوں دان کرو“

”کم چھڈ جائیئے؟“

”کیہڑا“

”تیرے جیہاں نوں پڑھ کے لیر و لیر کریدائے

نویں مسالے لا کے

کچھ کڑاہ کمپیوٹر وچ تلوا کے

نگٹ بنائیدے نیں

پیلنگ لیٹھ

گھر گھر اوہ وکوائیدے نہیں۔“

”دفع ہو گئے بھائی جی

کیہ بکواس لکھی سو؟“

”اِکو گل دو ہرائی آئے“

”کیہڑی“

”اوہو، بھن کے اِکو جیہا کرن دی سبھ نوں

زمانہ بدل دین دی

کر کر جیہڑی سُدا ئی ہوئے

بندے بنا کے اسماں سینکڑے

شوکیساں وِچ لائے نہیں“

آ ر لیاں اساں چُپ دھمال درختاں دی

باہیں تھیاں پروار

پیر سِرے دَر دھرتی

جُو ساڈی سار ہوئی

ایہہ بس تے جیویں چڑھیا تیویں لتھا
تُو سے بُو ہے چوں پھڑیا گننا
اگوں زنانے بُو ہے وچوں کنڈکڑ ہتھ و دھایا
ٹکٹ ایہنے تڑت پھڑائی
کنڈکر تھیلے پا کے سیٹی و جائی
ایہہ فٹ پاتھ تے ٹریا
”ایہہ میں کیہ کیتا
اوہنے ہور کسے نوں دے کے پیسے کھچ لینے نیں
چلو غریب آدمی، کیہ تنخواہ ہونی اے اوہدی
اک گل ہے پر
ہتھ اوہدا مینوں پکس والے دا اوس ویلے کیوں لگا۔“

اساں کنیاں
جگت گل ویرٹھا
ہے جھرمٹ کار اساڈی
رلو اوکھیاں جیہناں تے بنیاں
دھا سانجھ سمندر کھدیڑے چلھن تیر میر دی
آئی وار نہ کنڈ کر جاوے
ہتھو ہتھ نویں ہو آوے
اساں وریاں وی ہاں گھنیاں
ہے وار ہی سار اساڈی

کانیاں

بار-

وچ گراں-

ناؤں کانیاں

حویلی پکی وچکار

کچے کوٹھڑے چھپر دوالے

گھوڑے ائیرن راٹھ-

بنگا نہر پیا

چھری کنڈا پتلون کموڈیں

گرتی لال تے افسر دفتر

کنبدی میز تے ساوا کمبل

گٹھ، گٹھ مرلہ تھک پٹواری، بنھ گلا سلوار

ہیٹ بوٹ پھڑ سوئی کلر لہر پیا-

ادھ مسیتر ادھ سکولی

بیلدار اسماں میٹ ہوئے۔
 ایقہوں ہور پرے
 گھنٹہ گھر گڈ چونک سپاہی
 ناؤں لائل پور چار بزارا شہر پیا۔
 سوکھے چھوہر ۱ دو پڑھن لہور پئے
 پڑھ لیٹ ہوئے
 بوہڑ آکھن اسماں آپ کانیاں
 آپوں گھر گت لاء اسماں مڑ لکھنی بار دی وار
 قید اک ملکوں باہر ہويا
 دوا چڑھ سولی گیا
 پچھلے اوہناں دے لے گیا سن سنتالی او دھر
 پنشن لے اسماں ایدھر چلم بھکھائی
 زہر قہر ولوں رہے ہشیار نت پڑھ اخباراں، گھت چوندھی نسوار

1۔ بھگت سنگھ تے اوہدا چاچا اجیت سنگھ۔

نانا مینڈا کھل مُن بھید دی اُٹھ دی
دو ڈھیری اُن وکھو وکھری
دو رنگ رسیاں پھرکی بھویندا وٹیندا ہا
میں آکھنا ”ایہہ میں گھنساں
نہیں ایہہ“

”ہا ای دا ج ہیر دا

ہا سسی دا

توں کیہڑی ہیں“

نانے گھورنا

”دوئے“ میں آکھنا

نانے ہسدیاں ہتھ مینڈے پک رسی نال

پیر دُوئی نال بنھ دینے

برنیاں نا گاؤن

اساں نیاں پتراں اُتے
کدیاں وسن ان وِسیاں
چھپ لگ تھی پُھل گشیاں
تلی تلی دھر ہری واشنا
پوہے جیہناں کی انگ چُھہاؤن
مچاؤن لُوں لُوں رنگ بسنتی

مذہبی سکھ ہا دادا میرا
رولے پئے تے ساڈے گھرتوں ترے پیلیاں چھڈ کے باڈرہتی ٹھک گئی
نر سردار گئے
مگرے کمی کارے
دادی اڑ بیٹھی

”نہیں جانا میں چھڈ کے دیس
مُسلن ہو جانی آں کلمہ ایہناں دا پڑھ کے“
”کوئی سکھ نہ مار جاوے
وچ ترے پیلیاں ای نیں“ دادا آکھے
”مار جاوے میں جانا کوئی نہیں، تُوں کر جیویں ای مرضی“

نالہ پند ہا گر جا
پادری آکھیا آو ہسانی کر لیناں میں
تھاڈے مگر انگریز امریکہ رہو رمان نال اتھے ای

دادی آکھیا رکھ کول انگریز امریکے

سانوں ٹھاہر بڑی اے

پادری ہسیا خیر اے آ جاؤ اسیں وی ہاں تے دیسی

دادے مگروں پیو میرے گرجے بوہکر پھیری

لاہے نویاں آیاں ججماناں دے کوٹھے

گھہیرہ کھہیرہ پیو دی ماں نال رہندی ہی ہر ویلے

اوہ ٹر شہر گئی

مالک ہو کر لیا او تھے

اوہدے دھڑے دیاں پیو میرے دایاں ماریا

پیو اوہناں داوڈ کا لاہ چھڈیا

عمر قید بول گئی

پچھے میں دادی پال سمھالی

پندراں ورھے بھگت گھر آیا

ماں وی مڑ آئی

نگی لڑائی اونویں

اک دن گٹ کھا ڈیگی

دل دا دورہ پیاتے مر گئی

پیو وٹھ سٹہ چا کیتا

میںوں دتوس اک اتھے نوں، اوہدی بھتیجی میرے ہان دی کر لئی

اوہ مینوں کھان پوے
 میں اٹھے تائے اوہدے کول جا کے راتیں کھسک جو آواں
 پیو دیاں اکھیاں لال ہو گئیاں
 ”ماں تیری کول ٹور دیناں میں تینوں“
 میں ڈرنس شہر گئی
 ماں دے دوجے گھر والے مینوں رکھ لیا دھی کر کے
 پندراں گھراں داکم میرے متھے لایا
 دو واری ڈھڈ کرایا کڈھایا
 میں پتر اوہدے نال نس گئی
 اوہ بھین آکھے مینوں لوکاں ساہمنے
 میرے ساہمنے یاراں کولوں میرے پیسے پھڑے
 اک دن مینوں خورے کیہ ہو یا
 میں چٹھری اوہدے ڈھڈ پھیر دتی
 تھانے بند ہوئی
 راتیں پلسیا ہڑ پیا
 میں وساہ کے سر اوہدا فرش تے مار پاڑیا
 زنانی جیل پئی
 ویہہ ورھے اوٹھے جھاڑو پھیریا
 باہر جدوکی آئی آں

خابِ اکِ راتیں روزِ آوندی اے
اگ لگ گئی اے شہر و شہر
جگ سڑ ہو یائے سواہ
جھاڑو میں ہتھوں نکلیائے چٹنی میری سرول کے
سواہ سوت کے کردائے ڈھیری
دھار مار اُتوں روڑھ و گاندائے
جنگل اچنبھا لکھی اوتھے اُگ آئیے
میں تے جھاڑو نالو نال دوڑکھ ہاں
پئے ہور جیہی بولی وِچ گُوڑھیاں پاؤنے آں
گنن گوچرا نہیں سواد اوہ
نال ہووتاں مانو

جکوتک جھورے ماچھی دی

بُرکی چھاں دی ویکھو کتے مل جاوے
لے ای لیاں وِچ وِچ کوئی واء دی سُرکی
کیہ کراں پر

نہیں اُلیل ایہہ پلہ چھوڑیندا

دُبرکی سُرکی بھالداں

تُدھ لکھ جیٹھ ورجائے

ہاڑ نہھائے

ہُن بانہہ بانہیں نال جوڑ مانے جنگل گھنیرے

جبہ جہاں نال میل گیڑیئے سیت سمندر

سگھو ملنگنی دیاں

کیوں کنڈ کر بیہئے چڑھدی گھٹ نوں
کئی کئی چُم اکھیں کیوں نہ لایئے
کیوں نہ دھویئے دُھند موتیا
گھڑ جھک ورد کتیبی کر کر
صدیاں بدھی کھڑایا

ناہیں دیر سویر اُتھل سٹوں
دُھروں ہوئی جو اُنھیر دی پراہوئی
جُتھاں جَدن اوہ ہووے
بُوہے آ لہندی اے
کُنڈی ناہیں کھڑکیندی
نہ سَیل فون کن لیندی
بس اِک گل کہندی اے
میں کلیاں نہیں بے جانا
رَلو کُل سیان ایانی تاں سردل ٹپنی آں

کھیاں

دِلاں دیاں شہراں نوں
جُلو کرئیے نہ رنگ و سنتی؟
ایہہ رنگ اُپرالاتاں نہیں؟
ذرا دھوئیے نہ دُھوڑ پرانی؟

لنو

دھوڑ دھوون لئی پایا پیالے پانی
شہرتے جل تھل نہیں
من ہوء سمندر کھیڈ نہ کرئیے
باہیں کھول کے اٹھیاں لہراں دی
جبہ وِچ جبہ نہ دھریئے؟
رنگ جو کرنا ہا
ہو جاوے خشبو

جد چڑھے اُتھلن سمندر
لُوں لُوں ہُسرد ملن گرو پتی
دھاون خلق اُمنے
تن لوچے مَن گيجھ وِگچا سنگے
سَیل فوناں تے آوے سکنل
مکيا کریڈٹ
تن مَن اک نہیں ہو سکدا۔

لارنس باغ وچ نانگن پھیرا

”بھاپے توں سیٹی نہ ماریں تاں بچ ویندی اوہ“

”اوس کیہ بچنا ہا

توں مر ویندوں ڈبیا“

”کیوں“

”انکو اتری آ بہنی ہئی تیرے تے

کیوں ماری توں

صاحب نوں کیوں نہ دسیا

پتہ نہیں تینوں ایہہ روا ہن مکن تے آیا کھلوتا اے؟

دس ہتھ لئی چڑیا گھروں ای نکل کے آئی اے لازم“

”تساں ساریاں ڈانگاں نال گنھ چھڈی“

”ڈھڈ پھسیا پیا ہا جد میں آیاں

پوچھ سہری پئی ہلدی آ ہی

ہن گل تیرے تے نہیں آونی

اک بیان اے ساری یونین
 سر جی ڈبے نوں چمبڑی پئی اسان ڈٹھی اے
 چھک لاہی اے مساں ساریاں
 لہندی سانوں کھان پئی اے
 تاں مجبوری ڈانگ وگی اے“
 ”بھاپے
 میں تکی او نہ جدوں
 بے خوف میرے ول آوندی
 تاں لتاں کمبیاں نی
 سٹ مساں میں ماری اے اکو“
 ”میں آیاں تاں سر سٹ بیٹھائیں کول توں ڈیا
 مونہہ پیا ویہنائیں موئی ماسی دا“
 ”کیہ دساں تینوں بھاپے
 کیہ ہوئی اے
 سٹ مار کے ہٹیاں چکھانہہ
 ویکھاں ہٹ ہٹ تکی پئی مینوں
 جا پے گل کریندی
 کدبدا لقیان
 عجیب جیہی کوئی واج ڈراڈی

’آئی ہامی

جبہ دیون تیں گنگے نوں

دند بوڑے نوں لاون

مٹی نال تھی مٹی ٹرن دا اول دسنا ہئی تینوں بے پیریا“

”ڈبیا میں آیاں تھہ پانی منگیاے“

”تھلیں دوڑدا اکو سا ہے مگر گینم اوہدے بھاپے

آلے بھولے گھگھو گھوڑے

چھج سر دھر لئی جاندی ہوکا دیندی دے،

ریت دا ایر ہوئی اے

بانہہ اوہدی چوڑے والی

آوناتے ہے پک واریں

ایہہ پک اے

جانے کیہڑے ویس ہُن آوے

مڑ نہ سیاناں میں

توں سیٹی مار دیویں“

بھا، سنیہا

دُھواں دُھواں جیہنوں آہندے ہو
وال نہیں مھاڑے
لٹ لٹ آپ کھلارے
وَل وٹ گھنگر کنگھی واء دی وگ سواہرے کردی اے
وت پے ویندے نہیں
ایہہ ویل مھاڑی
نہیں پئی انبر پکدی
کچیاں کندھاں تے نقش اُلکیدی سیک سگندھ مھاڑی دے
بجھدیاں اکھیاں نوں لاندی اے سُرمہ
ویہندیاں نہیں مینوں آندی لنب لنب
رِنھ کھویندی ساگ مام دا
کنہنی لوواں دی لاہندی

●
1- بھا: اگ-

اسو چڑھیائے

ٹلیائے ہسرو

کدیاں لہہ پیاں نیں گن من پب دھرنندیاں

دھر اسمائیں رمڈیاں الاں

ڈھلیاں نیں جھپ جھپ

بہہ گنیاں نیں سنگھنیاں پتراں ج اوہل بھال کے

چڑیاں چکھدیاں نیں

”مائی جی

کیہ اپر ڈٹھا ہے“

”دھیئے ایہا جو ایقہوں اک دسدائے

تے لکھ ہو لہندائے پتراں تے“

چڑیاں کھلڈیاں نیں

”تائیوں سڑکاں تے اک ہو وگدائے“

”آپ سیانیاں ہوئیاں اڑیو
اساں کیہ دسنائے تہانوں“

ایکشن اُمیدواراں دی گل

اک: ”جھگی وِچ وِسنے تے سانوں عذر نہیں

سگوں آرام اے

سو پوڑے مکسن

خلقت وِچ اتار وی بنسی

(جتا چر رہے بنیا)

مُشکل اک اے

جھگیاں نوں بُوہے نہیں ہوندے

بُوہے نہ ہون تاں کیہنوں وجن جندرے

ایہدا کیہ کرے

دُو جا: ”جندرے دی لوڑ کیہ اے“

پہلا: ”نہ ہووے تے دین ایمان نہیں رہندا کوئی

نہ اپنا نہ ہووے کسے دا“

دُو جا: (ہس کے) ”بھائی جی کیہ گل کردے او،

ساڈا کتھے جے بُوہا؟
اسیں آپ آں جندرے
زمانہ لگائے گھڑت بنت وِچ
گھل گھل وجدے آئے آں نتھے وی ہوئے“

چڑی کبوتری
جھب جھب پر پھر کیندیاں
زلیاں رُکھ پروا ریں
رُکھوں اِلاں ہونِکل پیاں
دو پکھ جھلے
گرویاں اُتلے گیڑ
لئے دو ہور ہلارے
باہیں کھول ہوئیاں لین
ساگر نیل کلاوے
پتراں چ پتر تھی پر تیاں شام دی چھاویں-
اک کبوتر اک چوا
بج 1 تار تے رگڑ رگڑ چنچ تین

1- بج: 1) بجلی، 2) بلا-

”یہاں کل واہناں
نہیں رجنا ایہناں رُکھ کوٹھے
رات پئی لہندی اے۔“

کرنی

جیہڑے رُکھ تھلے
تک بیٹھ اڈیاں تینڈی
آکھے اوہا
چھڈنا کتاب ذرا
پڑھ چھاں مینڈی
جوڑ کر اکھراں نوں توڑ
ہے نا اوہاناں؟
لنگھ وکھ گراں نہیں اوہا؟
ہتھے وِس لئی
ہے متھے لکھی دی لوڑ؟

نالونال توں قدم رلیندا آونائیں
تانگھ تینڈی ہتھ بال ۱ بھکانا گیسے
اوہ دینہہ ہن دُور نہیں
جدوں ایہہ پیرا شوٹ ہولا ہسی تینوں چکھو اڑے
”سٹ دیو ہتھیار اپنے
ساہنے فوج اے
چکھے میں آں
اک نہیں
ہزاراں
نظر نہ آونے
ہن کوئی راہ نہیں تہانوں
بھونیں بھانڈے دی سانجھ دا ڈھول مریندیاں نوں“

۱- بال: بچہ-

اساں بے ہتھیاراں اوس ویلے
اک ہور بھکانا گیسے تینڈے ہتھ چا دینائے

گھر گھر لنگھدی دُوبے چوتھے
بُوہے ٹھنگوریں

یاد کراویں وِسری کارا گوچر۔

پُھٹی چُن مڑیاں

پُھل کھڑ پئے جدوں اچیتے کرنی ساڈی دے

آونی ہتھاں وِچوں

ناں تینڈے دی سگندھ

ساڈیاں ناواں وِچ

رلیا جیہڑا بے ناواں

رُت آوے

تاں دینہہ لہاوے سکرڈے

الف رات ہو آن جگاوے سوتیاں

اکھیں ایہہ نندرائیاں تارے ہو سجھاون

آپ تے ہاں اساں سانجھ نگر داراہ

کیہ پکھنائے چڑھ اسمائیں

سُدیائے آہنائیں خلقت جوگا لکھناں
بہہ بچھیئے دس تیریاں پائیاں
اکے چھے چھلوں کماون جائیے

سید پتر ایں

سٹ گھٹ شرع کرولی وِچ، بچھے ایہہ چلھ بچھارت

لکھ تویتڑی گھول پیویئے

نڈھے پلس وِچ جمع کراکے

ضرب گھراں وِچ منفی دھیاں کرایئے

ہوئے مُونہہ کوئی حشر دیہاڑ وکھاون جوگا

آؤ ویرٹھا کھدیڑو اپنا

نہیں، خزانے کیہڑے

دے جیہناں اوہ تے سہّ مجاور ہوئے

کڈھ سرنگ اسماں باہر جتھاؤں آونائے

اُتھائیں رلیاں نہیں کوئی مالناں سُنیاے

بُوٹے نوں کر لاون لئی

ایس نگر چوں جیہڑے پٹیجے مُدتاں دے

آ سُر جن لالو لال شام دے بُو ہے
کُنڈی کھڑکاوے
میں اندر آ جاواں
نہ، باہر اڈیک
اساں سنگ سیاں دے آونائے سرگھی
ہتھ مُونہہ تیرا دھوا
گھلاونائے روزہ جُگاں دا
رات رسایا سیر مدھوکڑ
تڑبکا لب چُھہا

نسل اصیلاں دی
ویسی گلگڑی گڑک نہ بیٹھے
دیندی آوے اک دن چھڈ کے دو روز دے آنڈے
کیہ کریئے پر
کڈھ کے آندا اڈ کے لتھے ویرھے
لاوے حق دانعرہ
کھیڈے حال دھالے کلگی ہلن آنڈھ گوانڈھے
کیہ کریئے پر
نہ کوئی جج اپیل وکیلاں
ادھ نیندر وچ خاب دلیلاں
جیہڑی ویکھے علی علی کر چاوے بائیں
کون دھواوے بھانڈے

1- ہلن: 1) ہل جاون- 2) بھوچال-

اپنے سُن سُن سوال اسانوں
اپنی جاگ جگا
رات تیری سانوں بانہیں ہووے
دینہہ تیرا سانوں پیر
اکھیں چھوہن گھڑی اوہ جس وچ مگن تیرے نت نین

’نہ پڑھ پختے نہ لکھ لوڑھے

نہ اسیں راس چوراسی

نہ خانے نہ ہوڑھے

نہ سانھ پھرے پٹ داگ چونترے گلیاں

نہ چھڑے مدانیں گھوڑے چھتر سہاون سائے

نہ رنگ نعلین مبارک چینل شام غروباں دھائے

کون اسیں کیوں جگ تے آئے

راہیاں راہ ول جانڈیاں نوں

جے چکھو تے ایہو آہندے نیں

وڪھو وڪھ وٽر اسان پتراں دی
ونو ون ہریا لڑے ولس
ساڈا بھیت ایہہ سانجھ انوکھڑی دا
آپ خاک اسان
پل پل جاگ جنم
رزم رزم وچ دھرت اگاس بے انت
کیہا دیس دھرم
اسان ہوٹھ سُرجن ۱ سوم رس ورکھا
گلوکڑی واء
اسان بھوگ ساگر

۱- سُرجن: سورج، محبوب۔

مینارِ فجرِ دی وار

پلازا دس منزلا اگلے موڑتے
اٹھدا بہندا ستاں سالاں دا
کل کھلو گئیائے،
مُونہہ متھے تے ویلا چوکھالا یونیس
حاشیاں اندر حاشیے
چوکھیاں وچ چوکھے
اُپروں لہندے
شاہنگ مال دے گیٹ تے آکے مکے نہیں
تیار فلیٹ تے آفس اُپر
بھری پارکنگ بیٹھاں،
مورنگ ٹاور ایہدا ناں اے
”نہیں، مینارِ فجر ہے“
شوق اے حاجی شوکت مستری ہوراں نوں

انگریزی لفظ نوں سُندیاں اُردو کر دیوں دا
اُردو دی اخبار وی ایویں پڑھدے نیں ”نہیں“ کر کر کے
ست سال مینارِ فجر کم سپرویشن دا کیتا نیں
نہیں نگرانی کا

مالک چودھری اصغر ایہناں دا جٹ پرانا اے
شامیں ویہلے ہو کے پھیرا میرے ول وی پاوندے آئے نیں
شوق شاعری دا وی ہو یا

کل میں پچھیاے حاجی صاحب ہن ست سال اگلے
کتھے پلازا پینا اے

”تو رہ نورِ شوق ہے منزل نہ کر قبول“ آکھ کے
اکھ اکھاں وچ پائی نیں۔

رات میں لنگھیاں اگلے موڑ توں
مورنگ ٹاور

نہیں

مینارِ فجر فساڈ دوالے

نہیں چہرے دوالے

فریم، نہیں، حاشیہ ہریاں بتیاں دا جڑیا ہو یاے

پھا کا میرا نلکے ہونڈیاں دایا رنال اے

وکیجھ پلازا ہسیاے:

”مولوی ہوج“

”واقعی جھاکیا!“

(پھا کا جھا کا چھیڑ پرانی اے یار اشفاق میرے دی)

ویلا پرانا یاد اسیں ہس کرن لگے

سن چالیہہ اے

اسیں گلی وچ کیڑی کاڈا کھیڈنے آں پئے سارے

”گل پین پھلاں کے ہار آ جا مسجد میں“

موڑتوں شور گاؤن دا رڑھدا آوے

”جلوس اوئے“ پھا کا گُو کئیائے

اسیں نال کندھاں دے لگ گئے سارے

چوڑا لتا جوان اگیرے

ہری پگ طرے دار

کالا چونہ سنگھنی چمکدی داڑھی کالی

وچ لکیا مونیہ سُرخ سفید

وڈا سارا سرتوں پیراں تائیں ہار

”ساڈے مولوی صاحب“

چاچا میرا گھڈی چھڈ جلوس وچ جا شامل ہو یا

ہور محلے دار وی ہولی ہولی رل پئے دھوتیاں سانہدے

سبھ نوں ہار پئے، جلوس لنگھ گیا

حج گیا جلو سی لاڑا
 واہو مڑ کے کیڑی کاڑا
 پھا کا جھولدا گاوے
 اگلے دن ای اسیں مسیتے پے گئے سارے
 ساڈے مولوی صاحب سانوں پڑھاندے آہندے گجھ نہ آہے
 پر ڈرنال ساڈی جان کیوں خبرے نکلی رہنی
 (سوا پھا کے دے)

ساریاں لف لف سبق پکاونا
 ”اوژد ہو ج ہستی“

ذرا نیویں ہو و اج مولوی صاحب دی آونی

ابجد

ہو ز

حُطّی

اوہ نیویں ساڈا ہور وی موتر خشک کریندی آہی

”ابجد ہو ز حُطّی“ پھا کے اُچی اُچی آکھنا

”یاد کرا اشفاق ایہناں نوں

حساب خراب پئے کردے نی اپنا“

مولوی صاحب ساڈے مڑ عام و اج وچ آ جانے

اساں ساریاں ہل ہل ابجد ہو ز حُطّی پکاونا

پھا کے اُتر نال دے کن وِچ پُھسر دینا
”سِر لیر نہ پیریں جتّی“

نال دے تھرد کنا

ساڈے مولوی صاحب دی واج مُرد نیویں ہوندی لگنی
پھا کے تھرد کے ول مُونہہ کر گُو کنا ”ابجد ہو ز حُطّی“

ساریاں ہل ہل رلنا

جھٹ ٹھہر کے دُو جے ول اوہنے اُترنا
”جج مُرد گئی رہو ہُن سُتی“

نال ”مولی ہو ج“ ساڈے مولوی صاحب دا پھا کے ای پایا
جمعے دے جمعے جلوس نکلنا

سبھ گالاں وِچ ہار نکلے وڈے

ساڈے مولوی صاحب دا اوہا سرتوں پیراں تائیں
ہاراں دے کانے سانوں دے کے پھیرنا

اگے پچھے جلوس دے پھا کے جھا کے

وِچ وِچ موقع تاڑ مولی ہو ج ہو کڈھ چھاتی جھولنا
جلوس اخیر تے کٹڑی والے مندر اگوں ہو سٹیشن جا مکننا

اوتھے دیگاں چڑھیاں ہونیاں

نُترت پھا کے ورتاوا ہو جانا

نال سانوں وی کم ونڈ دینے

خرچہ سارا اوڈے بزار دے کھوجیاں چکنا چندہ کر کے
 بڑی مشہوری کرنی پھا کے
 ساڈے مولوی صاحب دے ہتھ تے
 فلانے فلانے دے چاچیوں مامیوں سالے جوانی بھائی دے مسلمان ہوون دی،
 سن سنتالی وچ اسیں ایدھر آگئے سارے
 ہن پروفیسر پھا کاپی ایچ ڈی اے
 باہریاں یونیورسٹیاں وچ وی لیکچر دیندائے
 نہیں، خطاب کریندائے
 (سندے نہ ہون نہ حاجی شوکت مستری کدھرے)
 کتاباں چھپ چکیاں نیں باہروی
 رلیجن، نہیں، دین تے ایہدے کم اُتے
 کالم لکھدائے، ٹی وی تے وی آوندائے
 جدھروں لنگھے علاماں سلاماں ہوندیاں نیں
 میں کدیں جے ڈاکٹر صاحب آکھدیاں تے ڈھڈ میرے وچ مگنی پھیردائے
 ”ڈک رکھ جیبھ دی گتی.....
 نہیں تے.....
 سر تیرا میری جتی..... نہیں تے.....“

ہر جی دوالے اُسری دینہہ دوال ۱
دینہہ کیہ ہے
فجرے مل دی جنج چڑھاون
جمدیاں نوں کر سربالے
گلی گلی نچ گاؤن سہرے سٹھنیاں
گھر گھر ریتا دسترخوان و چھاون
سادھ چور دا رل مل رڈھا
بھکھ مُتَنجَن قبضہ قیَمہ
مڑھ محرابی کفر کوفتہ خلق و ایسے ڈاہون
تھلے دبی نینہہ رات
نینہہ کیہ ہے

۱- دوال: دیوار، فصیل۔

”دین اگے دھرو دوال نی“

(کافی بکھے شاہ)

دینہہ دوال مُڈھ دھرن بُھچال
سانجھ بے راجی دھرتی اُتے عشق سنہجال ۱ کماون
ازل ابد لنگھ کھیڈن فقر دھمال

1- سنہجال: سنہجالا، ہوش-

مینڈے اندر سیل کریں
میں تینڈا برہوں باغ بہاری،
میں تینڈا دل دریا
اندر تھ تریں
ازل ابد لنگھ تاری،
مینڈے اندر ہورات ورہیں
میں دینہہ

تدھ خلق اکھیاں وچ بچھ بچھ رسیا رنگ جو پکا ۱ فجر ایا

1- پکا: پکا کے-

نویں سُنی جے مُڑ مُڑ ہوندی؟
اکھے شاہ جہان نہیں
تاج محل ایہہ تہاں بنایاے
گن گن دس اسانوں
پڑھ پڑھ باہروں آئے سیانے، ”ویرو
ہتھ تہاں آئی ہے جیہناں
گھر گھر مرم
کالے لیکھ وچ جڑ چکائی چٹیاں
اج ہتھ تہاں آئی نہیں
جس حُسن اوس دا جاڈو جگ تے کر کر نواں جگانائے“
کون تہاں ایہناں نوں
دھر گنبد منارے سرتے وچن بادشاہی دیاں ٹکڑیاں
کیکن کار اسادی ہو گئی

اوہ ہتھ اساڈے ناہے بھلیو
 دستانے آہے شاہ جہانی
 چھتر چھاں دے اوہے اساڈی کُتر ویتر کھل پائے
 کیویں دے سے ایہناں نوں کوئی
 جُگ جُگ گھٹ گھٹ وِس جو ہڈاں وِچ لہندی آئی
 روم روم وِچ چس چس نوں اُسار دی لاہی
 کار اوہدی تاں آہی
 اکھ اکھ وِچ کون کونیاں دی درشن مام دا دھرنا
 آہر اساڈا کیوں ہونا ہا۔
 دکھ بگانی پھیر اکھیاں وِچ خلقت کرن اندھراتی
 جاتا نہ تہساں؟
 گھوٹ کاڑھ کے درس وار پی پلوی
 کسے ویلے جے پھولو اپنے آپ نوں تاں
 سانوں متے پچھانو

رنگ

کر پیر اساڈے ویلا
کتوں نازل اُتھل نہیں ہونی
ایس اج دی کل نہیں ہونی
ایہہ رات ہے انت سویلا
مل میل دُھپی اکھ روشن
گئے لتھ اوپر 1 دے بھوچھن
نہیں گرو نہیں کوئی چیللا
مل رکھیاں میل نہ ہويا
دل دیوے تیل نہ ہويا
اک درشن ہے گل میللا

1- اوپر: اوپر پن، اوپر ہان، بیگانگی، وجوگ۔

آ کھن عشق جو جگ پرتاونا
اوبا وین دھرم اوبا ذات صفات
اوبا ناؤں تھاووں تے کتا کرم
خط ایسے پتے تے پاونا

بجن اک گھر رہیے
وچے و سے جگ سارا
ہو وے سانجھا ٹکڑا پانی
جی جی نوں جا پے ہانی
رہے نہ چت چیتے
تیر میر ورتارا
جو مونہہ زبانی گل ہے
انگ انگ ہے اوہا کہانی

جیہڑی جھاگ جھاگی لیہناں کر پیراں
اوہا نین پران دی جاگ ہوئی
لکھے لیکھ جو خاک دی لوح اساں
نعمت نینہہ سگندھ ساڈے بھاگ ہوئی
ہیر تھئی رانجھن رانجھے تھئے ہیراں
تختہ پرہوں دا تیج سہاگ ہوئی
چھٹی ملن دی گہر ہو یا تت درشن
سپن فقر دا سانجھ سجاگ ہوئی

چکھی تکیوں تلو
محل چکھو اڑا ہے
ترے منزلی چھتے پوڑی لو ہے دی چڑھدی اے
چکر کھاندی
کہ سپنی کالی کندھ پلم سلیٹی سرکدی اے پی
پیر نیں پوڑی دے
کہ دھاریاں نیں کنڈ سپنی
بھیت ایہہ اوہ جانش
چڑھدیاں نیں جو شام سویرے اُپر چکھوں
یا جانے اوہناں دی بو بھر ٹوکر
چکھی تکیوں تکن منع ہے
اسیں تے ساہمنیوں ای لنگھ سکے آں

سنگ مرمری نورِ جہانی حُسن دے در در باری ہو
یا عدل جھروکے نور الدین جہانگیر دے ہو فریادی

جوگن پھیرا

سر دھرت پر ات سرور
دھرے آ سردل سردل
ٹوہ سنیہی آکھے، ”اکھیاں کھول“،
چواوے دو تڑکے
اپنی دیہہ سنگدھ
تنوتن کھڑے سنہوگ اُجالا

کون گھڑی

گوئی پھک جو گھڑی ویکھ کے سوں گئے سن
اکھاں ملن
اٹھ ویکھن چار چوپھیر،
”عجب ہنیراے اوئے
رات ہے دینہہ ہے؟
جنی جنے دا شرم نہ نلکے وڈے دا
ہوش نہ تیر نہ میر
پلس فوج نہ خوف عدالت
نہ کوئی دفتر پھیر اجازت
آہر فکر کوئی چنٹی کھٹی کوئی لاہا ٹوٹا
اوئے سُنیاے کسے و بیہار اجیہا؟
دُھپ ہے مینہہ ہے؟
لینیں لگ جو دیگ اساڈی تکلے سن

اڪ رنگ هو جيوندے موءے
بھرتھو مارن، گنر لڦنگ ايہہ کيہا،

سانوں رنگ سمندر کر گئی
چھوہ تینڈی اکھیاں دی
استھر پیر تینڈے
دھو دھوڑ کرن ست سار
اساں نت آؤنا ہے

○

جانڈے نیلے ہرے
آوندے پیلے لال
ساہ مینڈے ہُن تینڈے

لا پنیری
جتھاں لوڑیں
کر نیڑ اپنی دی رونی

●

ہو خالی وس رجیاں
نلجیاں
وگدیاں سڑ کے چا چا باہیں
کیاں
گڑے بن وچیاں
جوڑ دلاں ایہناں پک پکائے
پیر پیر جو بھجیاں 1

1- بھجیاں: 1) ٹلیاں، 2) دوڑیاں-

جاوین

جاوین

کر مِتراں نال آوین اکتھ کہانی

پھکیاں ہون رتیاں

تینڈے جیہی ہور ہے کوئی
اوہ وی تُوں ای ہیں
جیہنے تینوں تک پچھاتا سو وی تُوں ای ہیں
اک واری جیہڑی تینوں مل گئی
سو واریں اوہ ہور ہو وی تُوں ای ہیں

○

پڑوہ کجدا ہے
پڑوہ سجدہ ہے
پڑوہ اوہل اڈٹھ دے ویکھنے دی
پے کے آپ کھیال ہو اٹھدا اے
بھکھیں رجدا ہے
پڑوہ سیٹ بے ٹکٹ جگ ویکھنے دی

●

دو ای راہ نہیں
مُل و بہار دے ساہویں ہووتاں
اک انکار
اک قول قرار
قول قرار وی ترے رنگ دا ہے
اک تے ہے ہتھ وچ ہتھ دے ٹرنا پرت نہ تلنا
ڈوجا اوہدا پلہ پکڑ کے آکھی آونا
”ویکھی آؤ“
مال بنا کے ایہدے کولوں
کیویں او سے نال ای ڈھاوناں لیہنوں میں
ویکھی آؤ چپ کر کے“
جدوں مل و بہار گجھ ڈولن لگے پنچ ست ورہیں
(جیویں لکھی ہے اوہدی)

پلہ چھوڑ آکھنا، آ نہیں گئے؟
دیکھو کیہ کرنے آں نال ایہدے ہُن“
جیویں گجھ سنبھلن لگے
پلے پلم مُڑ آکھی آونا
”دیکھو

کیویں لٹ لیہنوں

لٹ میں ایہدی مُکاوناں“

تریجا رنگ ہے مذہب مسلک شرع طریقت مطلب جیہدا ہے راہ
پور 1 سوائے 2 عالم صوفی

یا حضرت

یا مولانا-

ترے رنگ قول قرار دے اک نیں

اک رنگ ہے انکار

کر دیکھو

ست رنگا

1- پور: 1) پورے، 2) بیڑی وچ اکٹھ، 3) پور کے، اتوں تک بھر کے-

2- سوائے: 1) سوا، چوتھائی ودھ، 2) علاوہ، 3) سواں دتے، سُلا دتے-

آتن جو گنیاں دا گاؤن

مہندی رنگی ہریالی

اج ہونی اے لال اساڈیاں ہتھاں تے

ساریا جو سو اساں نہ مانیا

زور اوراں چڑھ سرتے تانیا

گڈیا پٹ مڑ لاونا پینائے

وگی ہے رکھ بھچال اساڈیاں ہتھاں تے

”پٹ گڈ وچ وسائیے ہرنوں

ہر ہونی دی بوہنی اساں ہاں

من تن ساڈا کرت ہے گل دی

آپ نوں ورتائیے ہرنوں“

آکھ ہیر ایہہ تھی گئی خالی تھاں اساڈیاں ہتھاں تے

بریخت دی نظم تے دیسی پوچا

ہاتھی ست آہے،

سرگھی اٹھ دروازے کھلونا اٹھواں ہا سردار

گھرک ستاں نوں چھیڑے

ایہہ جنگل ہے حاجی جن دا

سواہرا کرنا جے

پٹ مڈھ پور پروار

رات پون توں پہلاں

ہاتھی ست آہے

ڈھلے اٹھویں تے ہو اسوار

حاجی جن لکارے

تڑت پئو اوئے جنگل مینڈا

واہ کرنی میں پٹوار

رات پون توں پہلاں

ہاتھی ست آہے
 پٹ پٹ رُکھ دند ستاں دے لہہ گئے
 اٹھویں نوں حاجی مَسْر گھواوے
 ”ڈھڈ گاہ ستاں نلج گچجیاں دے
 ہوش ایہناں نوں آوے
 ہل پھل کر تلوار
 رات پون توں پہلاں“
 ہاتھی ست نہ ہوئے ساتھی
 اٹھویں ڈھڈ ستاں دے گوڈے
 حاجی جن اتوں ہس ونگارے
 ”کر صاف ایہہ جنگل مینڈا
 پگ تینڈے ہمر کر ساں لاه سلوار
 رات پون توں پہلاں“

ہاں مٹی لونی نہ مٹھی
رکھی سکی نہ لہڑی چوپڑ
تیر میر لنگھ بے شناس ہاں
ہوند اہوند ادر

سبھ رس سبھ رنگ سواد و اشنا
واء اگ پانی،

رکیر جانن ورت سانہ جو ہوئے او بھڑ

مٹیاں 1 وچ سنبھوگ سو مان سنجانن

1- مٹیاں: 1) مٹی دی جمع، 2) مٹ سکھیاں-

لنو ہور سُنو بھائی بریخت دی

امب ٹوت کر دوہرے ڈھا جائے کپڑا
قہر اکھواندا اے
سڑکے روڑی گھدیاں دے لک دوہرے کون کریندائے
قہر نہیں اوہنوں کوئی آہندا
ہڑھ چڑھ روڑھن دھائے جدوں دریا
سبھ اُس تھیں ڈردے نیں
بیٹ جیہڑا اوہدی پال سنبھال کریندا دُھروں ای آیا اے
دہشت گرد نہیں اکھواندا

○

آؤ گنیئے ملن دیہاڑے
زل منیئے رات براتاں
رنگ جُھمر سگندھ دھالیں
جُھر و نجن ذات صفاتاں
لکھ متھیاں تے لیکھ سنجوگے
سک جاون دُکھ دوواتاں
باہیں کھولے چھل سمندر
ٹٹ لمکن پل صراطاں
بُٹ جڑے ویہار اُتھلن
نینہ بھاجی سُر ت سغاتاں
گڈ نظر پچھانے خلقت
سبھ قلعے منارے گھاتاں

تاء گیان تندور ترونکے
زل گنھئے پریم پراتاں

بجھو کیہ اے اُتھلن نشانی
جی جی نا رنگ رنگ تھیون
لہہ تکرڑی توں دھرتی پیر دھرن
اُگ آون وت نواں کرن واء پانی

آنھی میں سجا کھا توں
ہو کنگھی تیرے پٹے میں واہاں
آپ ہوواں وچ جوں
پوہ ما نہیں تیرے بھراں نگندے
پنج بھرتت ست روں
ہو نگی تینوں چو پڑ کھواواں
پیلی پواں ہو گونہہ
رکھ میں تے راکھا توں

اک غدري دی ہڈورتی

ہے گل ایہہ سن بتالی دی
کالے پانی قید میں کٹ گھر آیاں
اوہ کوٹھے لاہوندی اے
گھر نہ ہووے کوئی
تاں کڈھ پکوڑے مینوں نال کھواندی اے
رتنی ناں اے
رنگ سلونا
شکل کبوتر جنگلی
گھر نہ ہووے کوئی
کول میرے بہہ جاندی اے
ہاں جی، کرو نہ قید کہانی
دسناں میں: کیویں گئے اسماں کتھے کرن دجوری
مڑ کیہ کرن کیوں پرتے

اکھاں رتنی دیاں ہوندیاں ہور ای جانڈیاں نیں

اک دن سندی ہتھ میرا پھڑ پھڑ چمندی اے

ہس آ کھناں ”رتنی

پڑھی لکھی توں ہوندیوں

ویاہ میں تیرے نال کر لینا سی“

”آ ہو سٹھ ورھے سٹھیائے جیل ہنڈائے نال ای

ساری عمر میں رہنا سی“

گوڈیاں وچ بسر دے اوہ ہسندی آہندی اے

اک شام گھر آیاں تے ویکھاں نکرے لگی رووے

کیہ گل ہوئی اے رتنی

اکھاں پونجھ مسکائی ”کچھ نہیں“

”دس تے سہی کیہ رولائے گڑیے

گھر ہو آئی ایں؟“

ہسندی اٹھ کھلوتی

”چل ویاہ ہن تیرے نال کراواں

لکھیا پڑھ آئی آں

ایہہ جیل جہان توں بھن نکلیں

میں اگلا سبق پڑھاواں“

دو بھگت پوڑیاں

واس سواس نواس کر سمل گر مکھ سکھ پھل لائے
سوٹنا ہوئے منور مل کا گہوں پر مہنس کروائے
پسو پریتہوں دیو کرست گر دیوسیو بھے پائے
بھ نہ ہان رکھ سکھ وچ ہر جی لے لے ہتھ و جائے
پت اُدھارن آکھئے بھگت وچھل ہو آپ چھلائے
گن کیتے گن کرے جگ اوگن کیتے گن گر بھائے
پر اپکاری جگ وچ آئے

مغل راج دی شکھر ہے۔ اکبر جہانگیر شاہجہان دا وارا۔
ایس ویلے بھائی گرداس اک نویں اُسردی جوڑی (پارٹی) دی شناخت
پئے کرویندے نیں۔

اساں سمل ساں۔ اپھل۔ وکھالے دے پھلیرے۔ ہن اساں آپ
سکھ پھل تھئے ہاں۔ اساں مل و بہار دے جائے نویں جوئے آئے ہاں۔

اپنی نویں وچار لیہہ تے لگ کے نویں جوتے جوتے کے۔ نویں جیون دی سنگدھ
ساڈاواسا ہے، ساڈا سہا ہے۔

جیہڑی میل ملن ویہاری شاہی دیاں تلواراں گھرن وچ لوہیوں لہندی
اے اوہ ساں اسان۔ اپنے آپ نوں دباون والی طاقت نوں ترکھا کرن دا
وسیلہ بنے ہوئے ساں۔ ساڈی اوہا ہستی اوہا لوہا میل سونا ہو گئی اے۔ کاگ
ساں اسان مالکی وانان لیکھے، پشو، بدروح، گناہی دوستی، ردے کڈھے،
بھٹے۔ پاکاں نوں پلین والے۔ اسان اپنا آپ اُدھاریا ہے۔ اسان کاگوں
نہس ہوئے ہاں۔

مردہ جناور جُونوں نکل کے آپ کرتار ہوئے ہاں، اوہ کرتار جیہناں
دے اندر سیوا دا بھے ہے۔ بھے رنگ وی ہو سکدا اے تے ڈر وی۔ پر
دبکاون والا ڈر نہیں۔ ایہہ بھے اچنجا ہے قدرت دے سپارنوں ویکھن دا۔
قدرت دا سپار سیوا سہر اُسر یا ہے۔ اک جی دا دوجے جی دا جیون بنن۔ اک
دا دوجے نوں جوال کے گل دی سنبھال کرن۔ سیوا سیون ہے نویاں جوناں
سہرجن لئی۔

اسان ہن سنکھ ہاں گل دے سمندروں نکلیا۔ ایہہ ساڈی واج ہے،
ساڈا سہر، گل جیا جون نوں دتا سد۔ ایسے سنکھ وچ گل خزانے ہن، اسنکھ۔
ساڈے وچوں ہر جی لیہدا و جری ہے چائیں چائیں پیا و جیندا اے لیہنوں۔
اسان پر اُپکاری ہاں۔ پرائیاں لئی اوپریاں لئی ویریاں لئی مڈھلی کار

1۔ اُدھاریا: آزاد کیتا۔

کرن، اپنا سَکھ پھل اوہناں نوں چکھاوَن جگ وِچ آئے ہاں۔ جگ نوں
اصلوں اُتھل کے نواں کرن لئی۔ اوپر وُھیاں نوں اپنا کرن لئی۔

پوڑی دا تت ”بھگت“ لفظ وِچ ہے۔ بھگت دے بھیت وِچ۔ بھگت دا
مطلب ارتھالیاں اوہا کریندیاں نیں جو عام ہوندا آیا ہے۔ رب دے عشق
وِچ لین ہوون والے۔ پر پہلاں اک ہور مطلب کر کے۔ اوہ مطلب ہے
ونڈ، اَن دی ونڈ، رِزق دی ونڈ۔ بھگت لفظ دا مول ارتھالیاں آپ دسیندیاں
نیں ”بھج“۔ بھج کے ٹوٹے ہو کے ونڈیوں ہے بھگتی۔ کیہ ایہہ اوس لکھاں
ورھے مانی سانجھی اُتج دی سواہری ونڈ دا چیتا ہے جیہڑا کرنہاراں کیمیاں دے
اچیت وِچ بیٹھا اوہناں نوں تُبدا ہے۔ سانجھی ونڈ دا سیر وچھل (پیار) بن
کے ملدا ہے سانوں۔ ”وچھل“ دے اندر عشق والا چھل لگی بیٹھا اے،
ٹھگاں دا ٹھگ۔ ایہنے ساڈی نچ مالکی دے ورتارے دی بنائی سرت نوں
چھلیا ہے۔

ایہہ اوہناں ای کرنہاراں کیمیاں دی واج ہے جُلاہیاں چمبیاراں دی
جیہڑے نامدیو کبیر روی داس حُسنین ہو سواہری ونڈ دا سَکھ سَناون آئے خلق
نوں۔

ویہار پڑھائے وار کاراں بھگت لفظ وِچوں رِزق ونڈ والے ارتھ کڈھ
دے۔ ڈھیر لکھیا گیا کبیر تے روی داس دے نچ جات ہوون بارے،
اوہناں دی شاعری وِچ آئی جاتی ونڈ دی پرچول بارے۔ پر عام پڑھیاری لئی
اوہناں دی بھگتی رِزق دی اُتج تے ونڈ دے سوال نالوں وجوگی رب پو جا ای

رہی۔ وارکاراں بھگتی لہر دے مُڈھ تے اُبھار بارے جو کھوج پرچول کر
 دکھائی اوس پاروں کبیر تے روی داس تے ہور گھنیاں جوڑکاراں دا کم بندے
 دی وار دے اندر پسرے میل ونڈ تے میل گھول دی کیتی ورتی وچوں مل
 وپہار دی مُڈھلی پرکھ پرچول وچوں جمیا کم نہ رہیا۔ ایہہ اک خاص رنگ
 دیاں سوجھواناں دی چلائی وسیب سدھار دی لہر بن گیا۔ بھگت لفظ دا مول
 رِزق ونڈ دیندا ہے جو کبیر تے روی داس ورگیاں دی کرنی کوئی ورتی وکھری
 لہر نہیں۔ ایہہ انگ ہے اوس ہزاراں ورہیاں توں وگدے ویہن دا جیہڑا تَدوکا
 ہے جدوکی میل ونڈ ہے بندے دی ورتن وچ۔ جدوں مل وانی دے جہاز
 خلق دے سانجھے رِزق سمندر اُتے قبضے لئی دھائے، سانجھی اُچ دا پھل نچ
 مانکی دے بھنڈار وچ جمع ہوون لگ پیا تاں بھکھ تے وجوگ دی ورتن توں
 خلق دے انکار داتے لیہنوں اُلٹاون دے اقرار دا سنکھ وچن لگا۔ بھگتی دا
 سانجھی کرت ونڈ دا چیتا ای بھجن بن کے سُر شبد وچ لتھا۔ اوس پُرانے
 مُڈھلے بھوگ دا چتارن ای ویلے دے نال نال نویں سو نویں رنگ وٹیندا
 سبھوگ بندا آیا۔ خلق دے من وچ سہج واج نوں نویاں کرن دی آس نوں
 مرجیون دی تانگھ ایسے بھگتی نے بنایا۔

جدوں بھگتی وچوں رِزق ونڈ والا ارتھ کڈھیج گیا۔ تے چھے رسم رواجی
 پھوک رہ گیا۔ گجھ ہور بن وکھاون والے بہرو پیئے بھگت اکھاون لگے۔ تاں
 اک لت تے کھلو مچھی تاردا بگلا وی بھگت بنیا، تے رسم رواجی پوجا دے
 پرچاری مہنکیاں ٹکڈاں وچ وچ کے لوکائی نوں اوہدی بھگتی دے جلوے

وکھیندے آئے۔

آؤ اک ہور گرداسی بھگت پوڑی بھو گئے۔

سہنس سیانپ لکھ کم نہ آوہیں

گیان دھیان اُنمان انت نہ پاوہیں

لکھ سسیر لکھ بھان اہ نس دھاوہیں

لکھ پرکرت پران کرم کماوہیں

لکھ لکھ گرب گمان لکھ لجاوہیں

لکھ لکھ دین ایمان تاڑی لاوہیں

بھاؤ بھگت بھگوان سچ سماوہیں

ایہہ کوئی اعلان بیان اے؟ لگداتے ہے۔ بے ہے تاں ایہدا خلاصہ

کرن وچ کیہڑا چر لگنائے۔

لکھ ہزار عقلاں سمجھاں کسے کم نہیں آوندیاں۔ علم وچار دلیلاں تھیوریاں

اصل مقصد تائیں نہیں اپڑدیاں۔ لکھ چند سورج رات دے پئے چڑھدے

نیں۔ دُنیا دا کم چلاون والے بیشمار لوک اپنا فرض پورا کیتی آوندے نیں۔

بے حساب غرور تے ہنکار اُن گنت سر نیویں پیا کریندا اے۔ اک دلوں کیتی

بندگی ای ہے جیہدے وچ اصل حقیقت سماوندی اے۔ لئو جی تھی گیا۔ سرل

(نثر) دی سرل تے خلاصے دا خلاصہ۔ پر لکھت نوں مُڑ گولومتے ایہہ اعلان

بیان ہووے ای نہ۔ جوڑ ہووے۔ شاعری۔ تگ بند ہوون پاروں نہیں

(تگ بند اعلاناں بیاناں دا کیہڑا گھاٹا اے)۔ اعلان بیان وچ تے جوڑ وچ

مڈھلے نکھیڑ نہیں۔ اک تے ایہو جو اعلان بیان وِچ لفظاں نوں پٹی بند کر
 کھہار دے نیں اعلانی بیانی، تے آپ ہتھیار بند ہو کے اوہناں دے
 موڈھیاں تے چڑھ بہندے نیں۔ لفظاں دا کم ہوندا اے کہیں کوں سلوٹ
 تے کہیں کوں گولی۔ (وِچ وِچ بھل کے سلوٹ دی تھاں گولی تے گولی دی
 تھاں سلوٹ وی وِچ ویندا اے) جوڑ لفظاں دے پٹے پیٹیاں لہا کے
 اوہناں نوں آزاد کریندا اے۔ یا آکھو لفظاں دا گھل مان کے آپ وِچ رنگ
 رنگ ویاں جوتاں اجوتاں بھالن دی کھیڑ کھیڑن ای جوڑ اے۔

ہُن ایسے گرداسی پوڑی وِچ ای ویکھو، ”سہنس“ بیشمار تے ہے ای۔ پر
 جت وی ہے، کہیں کوں ہرا کے گھدی جت۔ سہنس طاقت وی ہے۔ جت
 راہیں لہتی طاقت یا طاقت راہیں پائی جت۔ خوشی وی ہے۔ جت دی، زور
 دی خوشی، دُوبے نوں بیویاں کر کے آپ اُچا ہوون دی خوشی؟ سیانپ تاں
 ہوئی دانے بنے ہوون۔ پر ایہہ کیہا دانے بنے ہوون اے جیہڑا کسے کم ای
 نہیں پیا آؤندا۔

سیانپ وی اک نہیں ہزاراں سیانپاں نیں نکمیاں۔ کیہ ایہہ سیانپاں
 اک دُوجی نوں تھلے لاون وِچ ای جٹیاں پیاں نیں۔ ایسے بھیر وچوں
 جمیاں پلایاں نیں۔ جے انج ہے تاں متے ایہہ سیانپاں چترایاں نیں کہ
 کنجوسیاں، اپنی جتی ملن نوں جمع جوڑ کے ہور ودھاون دے مسالے
 پکیندیاں۔

”لکھ“ سو ہزار تاں ہويا۔ اُن گنت وی۔ پر لکھ نشان وی اے۔ ہرا

نشان- دغا، اصل دے لکا دا بہانہ- اتھے سیانپ کیہ دانے بیٹے ہون دا نشان ای اے ہرا، سیانپ دا پینترا ای- کم جیہڑا چاتی کھلیاں نیں ایہہ پینترے باز سیانپاں اوہ کم تے ہے ای کوئی نہیں- نکم دا بہانہ اے- جانکاری نیجھ وچار، ہائی پوٹھیسز (گورڈ متے) تے تھیوریاں (سوتر) اصل مدے نوں نہیں پاسکدیاں- جے پہلی سطر نال جوڑ پڑھوتاں سہی تھیندا اے جو ایہہ گیان دھیان اُنمان انت نوں پاون دا آہر نہیں انت نوں ولاون دا بہانہ نیں- ایہہ اوہناں سہنس سیانپاں دے ای رنگ نیں جیہڑیاں کسے کم جوگیاں نہیں- بے حساب چند سورج سویر شام دوڑاں پئے لاؤندے نیں- کسے کم لئی کہ نکم لئی؟ متے ایہہ چن سورج ہن ای نہیں، لکھ ای نیں، بھرم بھرم ویلے دا- ایہہ ویلا متے اوہ ویلا اے جیہنوں گیاناں دھیاناں اُنماناں والے چھھا ماری بیٹھے نیں اپنے نکم وچ ڈاہون لئی- ایہہ چن سورج دی دوڑ متاں چندر بنیاں سورج بنیاں دا لہا چڑھا ای نہیں؟ شاہاں راجیاں میراں وزیراں دا نکلن ڈُبن؟ ایہہ لکھ ویلا چالو ویہاری گھڑیاں دا کھڑکاء ای نہیں؟

پر ایہہ نکم کیہ اے- اگلی سطر متے کریندی اے ویروا:

لکھ پرکرت پران کرم کماوہیں

پرکرت دا پرانا مطلب ہے مڈھلی کیتی، قدرت دی بنائی اصل دیہل

ہوند- ایہہ جہان ایہدا جیون جیویں اوہ قدرت نے ساجیا ہا- ایہو مطلب مایا

دا وی ہے- پر ایہہ دوئے لفظ ویلے نال وار دی چال نال اپنے ارتھ

وٹیندے گئے- لفظ، بولی دیاں بنتریاں وار دی گھاڑ نیں- وار دے وٹدے

رنگ، جیون وسن دے اُپاون ہنڈاون دے نویں وسیلے، جیون دے آہر وِچ بندیاں دی نت بدلدی واہ ورتن، ایہہ سبھ کجھ لفظاں وِچ ڈھل کے اوہناں نوں ہوروں ہور کیتی آؤندا اے۔ جوڑ دا کم ایہہ وی ہے جو اوہ لفظاں دیاں وندیاں روپاں دی اوہناں دے بدلدیاں ارتھاں دی کہانی وی خلق نوں کھیڈ وکھائے۔ تے ایس کھیڈ راہیں چیتیاں وِسی واپر جگا کے جنی کھنی دی سوچ نوں نویں جاگ لائے۔

جدوں اُپجاونہار دی اُتج اوہدی اُپائی ہوندیاں سُنڈیاں اوہدی کمائی نہ رہی۔ اوہدی پال سمھال دا وسیلہ نہیں اوہنوں دیلن دا، چھنڈ بھنڈ کے جھور مونجھا کے بے ست کرن دا وسیلہ بن گئی تاں قدرت دی ساری اُساری دیہل ہوند اہوند تھی گئی۔ پرکرت اوہ اصل ہے جو بے اصل ہو گیا۔ اوہ سچ جو گُوڑ کر دتا گیا۔ ہُن پرکرت نکم ہے۔ پر ایا کم، اوپر کمائی۔ کرنہار پرانی ایہو نکرم کمائی آوندے نیں۔ ججماناں دی سیوا راہیں اپنی رُکھی سکی دا ڈھو بنا کے۔ ججماناں دا قبضہ ہے بھونیں بھانڈے تے۔ اوہ خلق دی کرنی نوں نکرم بنا کے اپنا نچ بھنڈار بھری آوندے نیں۔ پر اوہناں نوں ایہہ سار نہیں جو ایہہ نکرم اوہناں دی اپنی اصل نوں وی بے اصل پیا کریندا اے۔ پران ساہ ہے، جیوندا جی۔ پر پران گم ہوون وی ہے۔ مُونہہ موژن وی۔

پرکرت ہستی دا مُول ہے ایس مُول دے جائے گن وی پرکرت ہن۔ پر ویلے نال نہیں، کویلے نال، جھوٹھیاں چن سورجاں دی چڑھائی لہائی نال، پرکرت مل وِیہار دا لکھ بن گئی اے۔ سچ گُوڑ دا نشان بن گیا اے۔ بے

حسابی میں، گل نالوں وکھ ہوئیاں اہونداں دی آکڑ اصلوں موت والا اکڑا ہے۔ پر ایہہ لکھاں نوں لجاوندا ہے۔ اوہناں اُتے حکم کماوندا ہے اوہناں دے سر نواوندا ہے۔ پر ایہہ لجاون وی لکھ ہے۔ لجاون وچ جیہڑی لف لچک ہے اوہ اکڑا دا اُلٹ ہے۔ اوہ نیویاں سراں نوں جوڑ وی سکدی اے، آکڑ نوں اُلٹاؤن لئی۔

ایہہ لکھ لکھ دین ایمان کیہ نہیں۔ جیہڑے تاڑی لائی کھلے نہیں۔ تاڑی چلے سادھاں وی نہیں۔ تے تاڑی ڈکن کٹن وی اے۔ تاڑی واہ واہ لئی وی لگدی اے تے اوئے اوئے لئی وی۔ کیہڑی تاڑی ہے ایہہ۔ کیہ ایہہ لکھاں رنگاں دے دین ایمان مرا لکھ ای نہیں، دھرو نوں جائز کرن لئی، نکم نوں کرم بناون لئی۔

پوڑی دا رہاؤ بھاؤ بھگت دی گل کریندا اے۔ پیار نال سبھ کیتی ونڈ دی گل۔ بھاؤ بھگت کوئی اچرج کرنی نہ آہی پُرانیاں واریاں وچ، جدوں نکلیاں نکلیاں رل وسدیاں ڈھانیاں رُکھاں توں پھل پتر چکیندیاں آہیاں رزق لئی۔ ایہہ ساخھی کار آہی تے ساخھی رزق ونڈ وی ایہدا ای انگ ہا۔ ساریاں دا کینا اک تھاں ڈھیر ہونا تے ڈھیر نوں ساریاں رل ورتنا۔ ایس کم دا چیتا خلق نوں چتارن والے ای بھگت اکھوائے۔ ساخھی ونڈ دا وِتا بھاگ (حصہ، سیر، پتی) کرنہار نوں بھاگوان بنیندا ہا۔ سیری، بھیاں۔ پر جدوں کرنہار دا حصہ گھس گیا تاں اوہدے بھاگ کھوٹے ہو گئے۔ اوہدی کیتی اُتے مل مارن والے بھگوان ہو گئے، مالک مختار رب۔ پوڑی دا رہاؤ

اوہناں دی بھگوانی نہیں مندا۔ آکھدا اے سانجھی ونڈ ہی بھگوان ہے۔
 پھل پتر چک کھاون دا وارا کوئی بہشت نہ آہا۔ ریزق دی سوڑ وی ہوسی
 گھنی۔ ریزق وسیلیاں دی سانجھ دی سار وی گھٹ ای ہوسی۔ کرت تے ونڈ
 وِچ اُتار چڑھا وی تھیندے ہوسن تے ڈھانیاں دے نکھیرے بکھیرے وی
 متے۔ دیہہ دیاں روگاں تے رُت دیاں آفتاں دے سہم وہم وی گھنیرے
 ہوسن۔ بہشت تے نہ آہا اوہ وارا پر نِج مِل دی دتی میر تیر کھار کھوہ تے بے
 وساہی والا دوزخ وی نہ ہا ہے۔

جد پشو پالن دا کم ریزق وسیلہ بنیا تے ٹا بریاں دی سانجھی کار وکھو وکھ
 گھراں دی مالکی وِچ وٹن لگی وت وی کم وِچ سانجھ دی لوڑ رہی گجھ۔ تے
 ونڈ وِچ وی سانجھ دے اِیر دسدے بکھدے رہے۔ جدوں بھونیں واہ بیج
 کے اُن دی اُتج تھیون لگی تاں سانجھی کار سیپ ہو گئی تے سانجھی ونڈ لاگ۔
 سیپ سیوا ہے تے لاگ ساک۔ پر لفظاں دے ارتھ کار دے رنگ نال رنگ
 پھڑدے نیں۔ کار دی بدرنگی نال بدرنگے تھی ویندے نیں۔ سپی کمین تھی گئے
 تے لاگ جھمانی دی وڈیائی دا نشان بن گیا۔ کم ونڈ اُتے ریت دے لے
 چاڑھ کے لیہنوں جات ونڈ بنا دتا گیا۔ جات ونڈ قدرت دی کرنی تھی گئی،
 دُھروں ٹری۔ ایہدے اُتے بھٹ دی مہر لگ گئی۔ گھن ہنکار قدرتی گن
 ہو گئے، واہ ورتن دے لازمی دُھرے۔ پھٹیاں روڈیاں دی کرنی وِچوں
 اُگرا ہے گر ہالے دے سر تے پاکاں دیاں شاہیاں دے چند سورج پئے
 چڑھے۔

بھاؤ بھگت نوں رزق اُتج تے رزق ونڈ دی سچی سچی سانجھ چتارن
 والیاں فریداں کبیراں نانکاں حسیناں جات ونڈ نوں گھلی بانہہ بھنڈیا۔ جات
 ونڈ نوں ای نہیں ایہدے مَول نوں، رزق وسیلیاں دی نچ مالکی نوں۔ نچ
 ملکھ اُسارے کوٹھیاں منڈپاں ماڑیاں نوں۔ نچ ملکھ دے راکھے لاؤ لشکراں
 نوں۔ نچ ملکھ نوں علم دا ترکا لاون والیاں پنڈتاں قاضیاں نوں۔ وج و جا
 کے نچ گا کے دسیا ایہناں بھاؤ بھگت چتاراں خلقت نوں بھئی کیہ گویا خدائی
 دا ایس ویہار نے۔ آپنے آپ دی سنجان، جیون دے تت ست دی سنجان۔
 جیون پریت دا اوسر ہے۔ دُوبے نال پریت ای آپا پاون ہے۔ پریت ہی
 گل قُدرت دی سنجان نوں اپنے اندر مانن ہے آپ گل قُدرت تھیون ہے۔
 پر پریت سانجھی کار تے سانجھی سیر ونڈ باجھوں نہیں جاگدی۔

وت ویہار پڑھائے عالم وار کاراں دی واری آئی۔ اوہناں چتیں
 اچتیں ”بھگتی“ لفظ دے مُڈھلے ارتھ نوں اصلوں اولے کر دیتا۔ بھگتی برا
 سادھاں دی مانتا ہو گئی۔ ”بھگت“ دے ارتھ ہو وٹے۔ نچن گاؤن والے
 کسی وی بھگت تھے۔ بھگتی پھوکی ویہاری کار بنی، لکھاں وچ لکھ تھی تان
 بھگت دا ارتھ بہر وپیا ہو گیا۔

بھگتی اندروں سانجھی سواہری ونڈ والے معنے کڈھیجن نال ایس ٹابری
 دے ہو رکنیں لفظ وی پیتلے پولے تے ادھورے تھی گئے۔ بھاگ (حصہ،
 سیر)، بھوجن (خوراک)، بھکن (کھاؤن)، بھجن (بھگتی دا گاؤن)، بھوگن
 (سیر ورتن، ورت ویکھن، نر نار دا ملاپن)، بھاجی (حصہ، سیر، تحفہ)، بھگ

(قدرت دی سدا حاضر طاقت، سوہمپ، گُن، رتجھ، گھال، جوگ، دیہل
 ملاپ داسرور، یونی) تے ہور کنیں۔ ایہناں لفظاں دے پچھے کھلوتی سانجھی
 کرت تے ونڈ دی وار الوپ ہو گئی۔ تے ایہہ آپو وِچ وی بے لاگ ہو
 گئے۔

ویہاری عالماں دی وار کاری داتت ہے لوکائی دے من وچوں وار دا وِچ
 گواون۔ بھلیاں دی بھل اُتے علم دی مہر لاون۔ بھائی گرداس نے اپنے
 جوڑ نوں تروڑ بنایا علماواں دے دھرو دا۔ گرداسی جوڑ وی وار کاری ہے۔
 ”وار“ دیسی جوڑ دا اک ریتل رُوپ ہے۔ مُدتاں توں لوکائی دے جوڑ کار
 لوک دی کیتی واپری نوں وار رُوپ وِچ جوڑ کے گاوندے سناوندے آئے۔
 لوک وار کاری نے اپنے چھند وی چنے گھڑے۔ بھائی گرداس دیاں واراں
 اوہناں چھنداں وِچ ای نیں۔ جوڑ کاری سُر کاری ہے۔ گرداسی پوڑی دیاں
 سٹراں وِچ اکھراں دیاں رلویاں اُرویاں واجاں سُر بندیاں نیں۔ کتے
 پوندلیاں جیوں سہنس سیانپ، پرکرت پران، بھاؤ بھگت بھگوان۔ کتے انتلیاں،
 گیان دھیان اُنمان۔ پر ویکھو سہنس سیانپ دیاں سیناں دی جُوت وِچ اک
 گھسیٹ نہیں؟ ایہہ گھسیٹ سیانپاں دی چترائی توں سہنس والا میک اپ لاه
 کے اوبدا کوچھ نہیں پئی وکھالدی؟ گیان دھیان اُنمان وِچ ”آن“ دی اکھر
 ہے۔ پر ایہہ وِچ لفظاں دیاں بجی ارتھاں دا مہاندرا نیں۔

بھاؤ بھگت بھگوان وِچ بھ تے گ دیاں واجاں دا جوڑ اجوڑ اک عجب
 ناچ نچیندا ہے پڑھیار نوں۔ ایس ناچ دی ترنگ بھاؤ بھگتی والی سہج ونڈ نوں

مانن دی ترنگ ہے۔ اک ناچ لکھ لفظ دی دہرائی والا وی ہے۔ ایہہ ناچ جمع
جتھہ والے لکھ تے ٹھگی والے لکھ نے ہتھاں وچ ہتھ پانچیا اے۔

بھگتی لہر کوئی اتوں لتھا اوگھت چھٹا نہیں۔ ایہہ اوس نابری دا چرکالا
ویہن ہے جیہڑا ساخھی کارتے سبج ونڈ دے مکاء وچوں نکلیا تے مل وانی
دی ہزاراں ورھیاں دی وار دے پٹھو پٹھ وگی آیا۔ جدوں وی اوسر بنیا
ایہہ باہر آیا۔ کدے اک پلھ دی مار مار کے مڑ الوپ تھی گیا۔ کدے ہڑھ
بن چڑھیا تے صدیاں دیاں کھلوتیاں شاہیاں دے بُرج منارے روڑھ گیا۔
بھائی گرداس دی جوڑ کاری ایسے ویہن دا وگ ہے۔ اوہناں دا ویلا مُغل
شاہی دی شکھر دا ویلا ہے۔ تدو کے مل ویہار دی پکیائی دا۔ گرداسی جوڑ
ایس پکیائی دے کچ پھرولدا تے لیہنوں ڈھاء لاوندا ہے۔ ایس جوڑ دی
اجوکی پڑھت کیہ پھرولدی تے کیہ رولدی اے۔ ایہہ اج دیاں پڑھیاراں
کھولن۔